

Kommunedelplan for ivaretagelse av naturmangfold - Planprogram. Saksordfører: Håkon Sengsvoll/Hans Kristian Sveaas

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
72/24	Utvalg 1 Planutvalget	26.11.2024
54/24	Utvalg 3 Næring og kultur	26.11.2024
63/24	Formannskap	27.11.2024

Saken gjelder

Kommunedirektøren legger frem planprogrammet for kommunedelplan for ivaretagelse av naturmangfold. Planprogrammet viser hensikten med planen, organiseringen av arbeidet, hva som vurderes som kartleggingsbehov i kommunen og en framdriftsplan for prosjektet. Målet med planprogrammet er å informere om at arbeidet med kommunedelplanen for ivaretagelse av naturmangfold har startet, synliggjøre det varierte naturmangfoldet i kommunen og konkretisere områder som trenger oppdateringer og mer kunnskap.

Kommunedirektørens anbefaling

Formannskapet vedtar planprogrammet for kommunedelplanen for ivaretagelse av naturmangfold datert 27.11.2024.

Begrunnelse

Kommunestyret har vedtatt gjennom klima-, miljø- og energiplan for Øvre Eiker kommune, at det skal utarbeides en plan for å ivareta naturmangfoldet. Kommunen har fått tilskudd fra Miljødirektoratet, pålydende 400 000 NOK, som skal brukes til utarbeidelse av plandokumenter og kompetanseutvikling i kommunen.

Grunnlag for saken

Det er et nasjonalt miljømål at naturen skal ha en god økologisk tilstand. Endringer i arealbruk, forurensning og klimaendringer er de største påvirkningsfaktorene på naturen. Kommunene har en sentral rolle i arealforvaltningen og et stort ansvar for å ivareta naturmangfoldet.

Tilskuddsmidlene på 400 000 NOK fra Miljødirektoratet vil blant annet bli brukt til konsulentbistand i forbindelse med registreringer og kvalitetssikring av naturdata og gjennomføring av medvirkningsprosess. Kommunen vil i den videre planoppfølgingen søke ekstern finansiering der tilskuddsordninger finnes.

En kommunedelplan vil gi et godt grunnlag til økt kunnskap om naturmangfold. Dette innebærer blant annet interesseavveininger i saksbehandling som vil gi en bedre og sikrere behandling av saker som berører naturområder.

Intern og ekstern medvirkning

I forbindelse med utarbeidelsen av planprogrammet har det blitt avholdt to medvirkningsmøter med henholdsvis lokale foreninger og interesseorganisasjoner i landbruket. Flere av innspillene har blitt tatt hensyn til i denne prosessen.

Planprogrammet ble sendt ut på intern innspillsrunde før sommeren.

Etter at det ble varslet om oppstart av planarbeidet og planprogrammet ble lagt ut på høring, ble den sendt til statlige og regionale myndigheter, nabokommuner, lokale organisasjoner, lag, foreninger og interesseorganisasjoner i landbruket. Det ble også varslet i lokalavis, sosiale medier samt kommunens egen nettside.

Administrasjonen mottok 7 høringssvar hvorav 4 var fra myndigheter og 3 fra andre organisasjoner/aktører.

Vurdering

Det nasjonale arbeidet for å ivareta naturmangfold vektlegger kommunenes ansvar. Det gjelder i særlig grad den avgjørende rollen kommunene har for beslutninger i arealplanleggingen, men også den helhetlige tilnærmingen til samfunnsutviklingen lokalt. Hovedstrategien til kommunen er å ta vare på og forvalte det gode vi har, samtidig som vi skal ta nødvendige beslutninger og foreta målrettede tiltak med utgangspunkt i faktabasert kunnskap.

Planprogrammet synliggjør noen målkonflikter som kommunen kan møte på i saker som berører naturmangfold. Arealendringer og inngrep kan ofte komme i konflikt med bevaring av natur, enten ved enkeltinngrep eller samlet belastning gjennom flere tiltak. Dette vil bli ytterligere beskrevet i selve naturmangfoldsplanen.

Øvre Eiker skal være en kommune i vekst og med dette ha en positiv holdning til nyetableringer og aktivitet. Selv om vi i planprogrammet har mål om at lokalt viktig naturmangfold ivaretas gjennom en hensynsfull arealpolitikk, skal ikke kommunedelplanen utarbeides som en verneplan. Det blir viktig i videre planarbeid å finne balanse mellom kommunens ambisjoner om vekst samtidig som vi fokuserer på skånsom utbygging og kompenserende tiltak der dette blir nødvendig. Dette er innlemmet i planprogrammet.

Videre er Øvre Eiker en kommune med lange røtter i landbruket og har en 0-visjon om nedbygging av matjord. Pollinatorer og pollinering spiller en svært viktig rolle i matproduksjon. I 2018 ble det utarbeidet en nasjonal pollinatorstrategi. Denne vil være en del av kunnskapsgrunnlaget ved utarbeidelsen av planen og utformingen av målrettede tiltak.

Det eksisterende kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i kommunen er til dels mangelfullt, og gamle data trenger å oppdateres og digitaliseres. Det finnes enkeltdokumenter som gjennomførte skjøtselsplaner, kartlegginger, rapporter og konsekvensutredninger. Dette er lite tilgjengelig for allmenheten. Det vil derfor være nødvendig å sammenstille eksisterende kunnskap med tanke på systematisering og synliggjøring.

Konsekvenser, effekter og gevinster for kommuneøkonomien

Utarbeidelsen av planprogrammet har blitt gjennomført uten konsulentbruk eller andre innkjøp som ellers ville påført kommunen kostnader. Kostnadene knyttet til medvirkning vil bli dekket av tilskuddsmidlene. Selve planarbeidet skal gjennomføres innen eksisterende økonomiske rammer.

Konsekvenser, effekter og gevinster for klima og miljø

Ved at kunnskapsgrunnlaget blir oppdatert og tilgjengeliggjort vil kommunen få en mer robust posisjon til å ta faktabaserte avgjørelser som kommer naturen til gunst. Dette vil gi positive virkninger for naturmangfoldet og påfølgende gevinster for klima og miljø, da naturmangfoldet har en forebyggende effekt på klimaendringene.

Konsekvenser, effekter og gevinster for sosiale forhold

Opplevelses- og kunnskapstjenester som økosystemet gir, vil stimulere til kunnskap og læring om naturen, rekreasjon, friluftsliv og åndelig berikelse. Dette knytter folk og natur sammen, og gir folkehelse.

Tilbakemelding fra myndigheter og berørte parter

Generelt om innspillene

Administrasjonen har gjennomgått og vurdert alle innspillene grundig. Effektmålene og resultatmålene i planprogrammet er bearbeidet i forhold til dette.

Flere av innspillene fokuserer på at en naturmangfoldsplan ikke skal være til hinder for landbruksnæringen. Dette er kommunedirektøren enig i. Samtidig er det viktig at landbruket har mest mulig kunnskap til å ta gode avgjørelser. Skogbruket har bærekraftsforskriften og PEFC-standard og jordbruket har miljøkrav, så næringen vil fortsatt forholde seg til disse kravene.

Alle de berørte partene og myndighetene som har uttalt seg, har kommet med mange gode innspill og informasjon som vil bli fulgt opp i det videre planarbeidet. Det var kun noen få innspill som gikk direkte på planprogrammet.

Noen av de generelle innspillene hører hjemme i andre plan- og styringsdokumenter.

Alle parter som har kommet med innspill var positive til at kommunen lager en kommunedelplan som ivaretar naturmangfoldet.

BirdLife Norge

BirdLife Norge påpeker at en arealforvaltning som hensyntar naturmangfoldet er nøkkelen til et rikt og bestandskraftig fugleliv. Det nevnes blant annet sammenhengende områder med gammelskog, ivaretagelse av våtmarksområder, grønne korridorer og særlig viktige fugleområder.

Kommentar: Innspillet tas med i det videre planarbeidet.

Buskerud fylkeskommune

Fylkeskommunen trekker frem en rekke temaer herunder vannforvaltning, samferdsel, naturbaserte klimatilpasningstiltak, vandringshindre for fisk og tiltak som hindrer vilt i vegbanen. De er ellers svært positive til planprogrammet og at kommunen nå går i gang med planarbeidet.

Kommentar: Det vil være naturlig at kommunen utreder mange av disse temaene i det videre planarbeidet.

Innspillene tas med i det videre planarbeidet.

Skogforum Eiker

Skogforum Eiker påpeker at kartlegging av natur skal skje etter en mest mulig objektiv, verdinøytral

og etterprøvbart metode, og trekker frem NiN-systemet som førende. De nevner videre at Miljødirektoratets instruks ikke tilfredsstiller disse kravene.

Kommentar: I den grad kommunen skal kartlegge natur vil dette bli gjort etter offentlig anerkjente metoder. Ved større utbyggingsforslag og arealplaner vil det være naturlig å kreve kartlegging etter NiN-metoden.

Innspillet tas med i det videre planarbeidet.

Skogeierlagene – Eiker skogeierlag, Øvre Eiker bondelag, Eiker og Omegn Bonde- og småbrukarlag, Østsiden utmarkslag og Fiskum utmarkslag

Skogeierlagene mener det er dårlig sammenheng mellom målsettingene og kunnskapsgrunnlaget i kommunen og ber om at målsettingene omformuleres. De presiserer videre at nasjonal lovgivning må utgjøre den formelle rammen for kommunedelplanen. Inngripende tiltak som følger av kommunedelplanen og som har negative økonomiske konsekvenser for berørte, skal ytes full kompensasjon fra kommunen eller overordnede myndigheter.

Det nevnes videre at kommuneplanens overordnede visjon «Sammen skaper vi et livskraftig Øvre Eiker» ikke er synliggjort i utkastet til planprogrammet.

Kommentar: Planens målsettinger er forankret i klima-, miljø- og energiplanen og kommunedelplanen er en oppfølging av denne.

Jord- og skogbruk er en viktig næring som skal drives i Øvre Eiker og er en del av kommunens identitet. Kommunedelplanen legger ikke opp til å verne arealer i LNF-områder på en måte som utløser kompensasjon.

Kommunens visjon er nedfelt i kommuneplanens samfunnsdel. Naturmangfoldsplanen er en delplan som er forankret i kommuneplanens samfunnsdel. Visjonen er derfor førende også for kommunedelplanen for ivaretagelse av naturmangfold.

Innspillet tas med i det videre planarbeidet.

Mattilsynet

Mattilsynet gir støtte til planprogrammet og kommer med relevante temaer som vil bli hensyntatt i det videre planarbeidet.

Kommentar: Innspillet tas med i det videre planarbeidet.

Statsforvalteren

Statsforvalteren mener det er svært positivt at kommunen nå utarbeider en kommunedelplan, som skal bidra til en mer helhetlig og planmessig forvaltning av naturmangfoldet, i tråd med føringer i kommuneplanens samfunnsdel. De nevner videre en rekke relevante temaer som bør bli hensyntatt i det videre planarbeidet.

Kommentar: Innspillet tas med i det videre planarbeidet.

NVE

NVE skriver at planprogrammet er et godt utgangspunkt for det videre planarbeidet. De nevner videre at det er en fornuftig prioritering at manglende kunnskapsgrunnlag, trusselbildet og at planen skal benyttes som styringsverktøy er særlig vektlagt. De påpeker videre viktigheten av en helhetlig vassdragsforvaltning og fokus på raviner- og bekkekløfter.

Kommentar: Innspillet tas med i det videre planarbeidet.

Vedlegg:

- 1 Sendt Innspill kommunedelplan for naturmangfold i Øvre Eiker 2024.docx
- 2 Høringsuttalelse til Planprogram for naturmangfold i Øvre Eiker kommune.pdf
- 3 241009 Høringsuttalelse Planprogram Naturmangfold.pdf
- 4 Høringsuttalelse - Kommunedelplan for ivaretagelse av naturmangfold - Planprogram - Høring og varsel om oppstart.pdf
- 5 Øvre Eiker - Uttalelse til høring av planprogram og varsel om oppstart av kommunedelplan for iva.pdf
- 6 NVEs innspill - Varsel om oppstart og offentlig ettersyn av planprogram - Kommunedelplan for ivaretagelse av naturmangfold - Øvre Eiker kommune
- 7 Høring og varsel om oppstart - Øvre Eiker kommune - Kommunedelplan for ivaretagelse av naturmangfold.pdf
- 8 Kommunedelplan for naturmangfold - Planprogram - Endelig forslag